

Dirty & Dangerous: the fossil fuel investments of Dutch pension fund ABP

Samenvatting

Op de klimaatop in Parijs hebben 195 landen afgesproken om de wereldwijde temperatuurstijging ruim onder de 2°C te houden en ernaar te streven die te beperken tot 1,5°C.¹ Dat doel kan alleen bereikt worden als we fossiele brandstoffen in de grond laten zitten. Dat betekent: stoppen met het ontginnen van nieuwe voorraden aan fossiele brandstoffen en de bestaande infrastructuur voor winning van olie, gas en kolen zo snel mogelijk afbouwen.

In oktober 2015 maakte het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds (ABP) – het grootste Nederlandse pensioenfonds en het vier na grootste ter wereld² – een verscherping van zijn investeringsbeleid bekend in termen van maatschappelijk verantwoord en duurzaam beleggen. In zijn *Visie 2020* stelt ABP expliciet dat het een “duurzaam pensioenfonds” wil zijn.³

We erkennen dat ABP's *Visie 2020* een belangrijke eerste stap is. Als ABP werkelijk een duurzaam pensioenfonds wil zijn, kan het niet doorgaan met investeren in de kolen- olie- en gasindustrie. Vooral omdat er tot dusverre nauwelijks aanwijzingen zijn dat de engagement-inspanningen van het fonds de producenten van fossiele brandstoffen bewegen tot het maken van de noodzakelijke radicale herziening van hun kernactiviteiten.^{4, 5, 6} Het afstoten van zijn kolenbeleggingen zou de eerste concrete stap voor ABP moeten zijn. Deze behoren immers tot de meest riskante en klimaatontwrichtende investeringen.

Lichtende voorbeelden van divestering zijn er al: het Noorse GPF (het grootste staatsfonds ter wereld),⁷ het eveneens Noorse KLP (het pensioenfonds voor de publieke sector), de Franse pensioenverzekeraar AXA⁸ en het Duitse Allianz⁹ hebben, op financiële gronden en uit milieuoverwegingen, al gedivesteed uit kolen¹⁰. Zij hebben laten zien dat grote investeerders hun beleggingen duurzamer kunnen maken zonder dat dit leidt tot een daling van de rendementen die ze voor hun cliënten behalen.

¹ McGlade & Ekins conclude in their Nature (2015) article that "globally, a third of oil reserves, half of gas reserves and over 80 per cent of current coal reserves should remain unused in order to meet the target of 2 °C."

<http://www.nature.com/nature/journal/v517/n7533/full/nature14016.html> Carbon Tracker estimates for listed firms that "60 - 80% of coal, oil and gas reserves of listed firms are unburnable". <http://carbontracker.live.kiln.digital/Unburnable-Carbon-2-Web-Version.pdf>

² <https://www.willistowerswatson.com/en/insights/2016/09/The-worlds-300-largest-pension-funds-year-ended-2015>

³ ABP's Duurzaam en verantwoord beleggen 2015 verslag, Foreword.
http://jaarverslag.abp.nl/docs/pdfs/ABP_Duurzaam_en_Verantwoord_Beleggen_2015.pdf

⁴ <https://www.theguardian.com/environment/2015/jan/15/engaging-with-oil-companies-climate-change-futile-admits-leading-environmentalist>

⁵ <https://www.greenbiz.com/blog/2013/05/29/why-shareholder-engagement-fossil-fuels-companies-wont-work>

⁶ <https://www.theguardian.com/environment/2015/mar/09/10-myths-about-fossil-fuel-divestment-put-to-the-sword>

⁷ <http://www.investopedia.com/news/5-largest-sovereign-wealth-funds/>

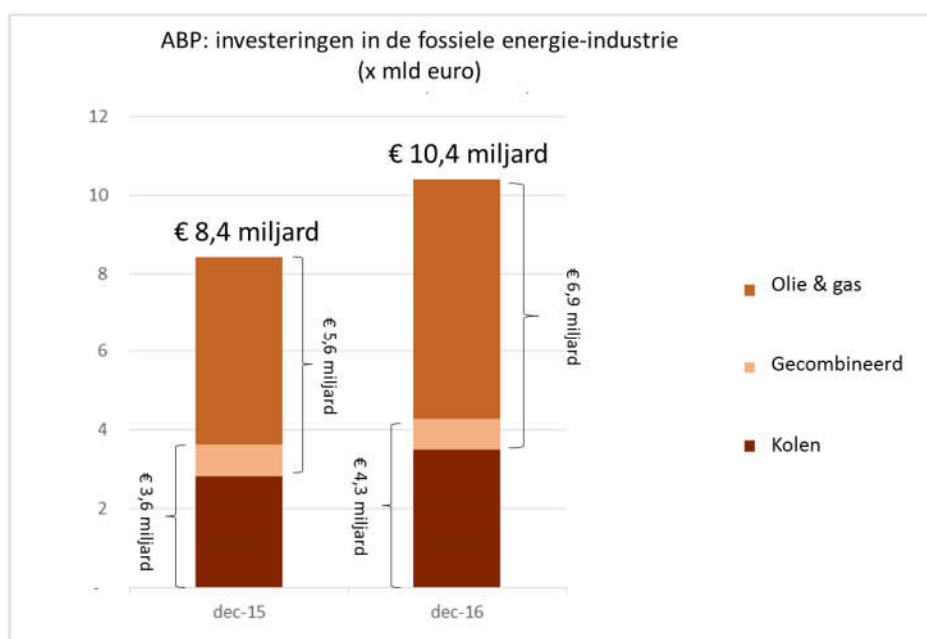
⁸ <https://www.axa.com/en/newsroom/news/about-whether-about-when>

⁹ https://www.allianz.com/en/press/news/financials/stakes_investments/151123_allianz-is-phasing-out-coal/
<https://www.theguardian.com/environment/2015/nov/24/allianz-to-cut-investments-in-companies-using-coal-in-favour-of-renewable-energy>

¹⁰ <https://www.theguardian.com/environment/2015/may/22/axa-divest-high-risk-coal-funds-due-threat-climate-change>

Ons onderzoek toont aan dat ABP nog altijd één van de grote investeerders in de fossiele brandstoffenindustrie is. In december 2016 bedroegen de investeringen van ABP in kolen, olie en gas €10,4 miljard. ABP investeert € 4,3 miljard in kolen, 18% (€658 miljoen) meer dan het jaar ervoor. Extra verontrustend is het feit dat veel bedrijven in de investeringsportefeuille van ABP plannen hebben voor de bouw van nieuwe kolencentrales, het ontwikkelen van nieuwe koolmijnen en het uitbreiden van de transportinfrastructuur, zoals de aanleg van nieuwe koolhavens en spoorlijnen. Worden al deze plannen uitgevoerd, dan zal dit bij elkaar een toename van 239.000 megawatt aan kolengestookte elektriciteit opleveren, bijna vijf keer de capaciteit van de alle huidige kolencentrales in Rusland, of vijftig keer de kolencentrales in Nederland. Die plannen zijn volkomen strijdig met de doelen van het Parijse klimaatakkoord.

ABP heeft ook een groot belang in olie- en gasbedrijven – € 6,9 miljard in december 2016¹¹, een toename van 23% (1,3 miljard). De bedrijfsmodellen van deze ondernemingen zijn gebaseerd op het ontwikkelen van nieuwe velden en de winning van olie en gas, terwijl de hoeveelheid koolstofdioxide die vrij zal komen bij het verbranden van de olie-, gas- en kolenreserves in velden en mijnen die *momenteel operationeel* zijn, al genoeg is om de wereldwijde temperatuur voorbij de 2 °C te stuwen.¹²

Dat ABP blijft investeren in olie, kolen en gas is zorgwekkend in het licht van wereldwijde klimaatontwrichting. Maar dat is niet het enige probleem dat deze beleggingen met zich meebrengen. Met dit rapport geven we een stem aan lokale gemeenschappen die zwaar te lijden hebben onder de directe gevolgen van ABP's meest vervuilende en klimaatverstorende investeringen: die in kolen.

¹¹ Six "combined" companies are included in both subtotals for their classification as both coal and oil & gas companies. These are CNOOC, Sasol, CONSOL, SINOPEC, ENGIE, and BHP Billiton

¹² <http://priceofoil.org/2016/09/22/the-skys-limit-report/>

Indonesië: ABP investeert in Itochu, Electric Power Development en Adaro Power, de drie ondernemingen achter de bouw van de Batang elektriciteitscentrale, die als grootste kolencentrale van Indonesië al veel internationale kritiek heeft geogst¹³. Omwonenden die in opstand kwamen tegen de centrale, zijn gevangengezet en geïntimideerd. Toch heeft ABP tussen juni en december 2016 zijn investeringen in alle drie de bedrijven vergroot.

Colombia: ABP investeert in drie van de grootste mijnbedrijven van het land: BHP Billiton, Glencore en Anglo American¹⁴. Colombia is een van de grootste kolenexporteurs ter wereld geworden en levert het merendeel van zijn productie aan West-Europa. De Colombiaanse bevolking deelt niet in de winst van deze exporten; de gemeenschappen in de mijnregio's zijn verarmd, verdreven en onderhevig aan het geweld van paramilitaire groepen die betrokken zijn bij de winning van de kolen.

Australië: Een recente analyse laat zien dat BHP Billiton en andere mijnbedrijven meer dan 700.000 hectare land hebben gekocht in New South Wales, waarmee ze een aanzienlijk deel van de kwalitatief meest hoogwaardige landbouwgrond in het land opslokken. De ontginning van kolen kan ook de voedselveiligheid en de veiligheid van het drinkwater in gevaar brengen.¹⁵

Europa: Vanuit klimaatogpunt vormt bruinkool het smerigste deel van de kolenindustrie en ABP heeft belangen in de grootste bruinkoolbedrijven van Europa: RWE in Duitsland, het Poolse PGE en het Tsjechische nutsbedrijf CEZ. Tussen september en december 2016 heeft ABP een groot deel van zijn belangen in RWE verkocht, maar inmiddels in het moment gekomen om volledig te divesteren uit dergelijke ondernemingen.

Verenigde Staten: Ongeveer een derde van de kolenbeleggingen van ABP zitten in Amerikaanse mijnen en kolencentrales – samen ruim €1,4 miljard. Bij elkaar opgeteld bedraagt de jaarlijkse broeikasgasuitstoot van deze achttien bedrijven een kolossale 753 miljoen ton koolstofdioxide¹⁶. Dit is 3,8 keer zo groot als de volledige uitstoot van Nederland (196 miljoen ton koolstofdioxide)¹⁷.

In het kader van duurzaamheid heeft ABP de verwachting uitgesproken dat het in 2020 nog 3.500 fondsen overheeft van de in totaal 5.000 fondsen waarin het nu investeert¹⁸. Het investeringsbeleid van ABP geeft echter geen heldere indicatie binnen welke voorwaarden en welke termijn het wil divesteren uit zijn belangen in fossiele energie. Wij vragen ABP om verantwoord uit de fossiele brandstoffenindustrie te stappen en:

- 1. Al zijn investeringen in kolenbedrijven te verkopen en de kolenindustrie permanent uit te sluiten van zijn investeringsportefeuille (zoals beschreven in de Global Coal Exit List) voor het einde van 2017.**
- 2. Zich te committeren aan het verkopen van alle investeringen in olie en gas in de komende vijf jaar en de olie- en gasindustrie permanent uit te sluiten van zijn investeringsportefeuille (zoals beschreven in de Carbon Underground 200™)**

¹³ <http://www.bhimasenapower.co.id/content/2527/central-java-coal-fired-power-plant-awarded-as-power-deal-of-the-year-2016-for-asia-pacific-region>

¹⁴ <http://www.climatechangenews.com/2015/10/29/colombia-must-reduce-its-dependence-on-coal-exports/>

¹⁵ http://www.lockthegate.org.au/flogging_the_farm

¹⁶ See methodology for in Appendices

¹⁷ <https://www.cbs.nl/en-gb/news/2016/36/greenhouse-gas-emissions-5-percent-higher-in-2015>

¹⁸ "ABP dumps 30% of investment funds in action plan towards sustainable investments" by Cor de Horde, 14 October 2015.

<http://fd.nl/ondernemen/1122708/pensioenfondsen-abp-wil-duurzamer-gaan-beleggen&hl=nl&gbv=1&sei=oUceVtfYGovoasvVnqAJ&&ct=clnk>

3. **De transparantie van zijn investeringsportefeuille te vergroten** door het publiek elk jaar heldere en begrijpelijke informatie te verstrekken over de reikwijdte en schaal van alle investeringen in fossiele brandstoffen en zijn inspanningen om die af te bouwen. Deze informatie moet ook inzicht geven in de reikwijdte en schaal van investeringen in de fossiele industrie die in handen zijn van externe beheerders, informatie die momenteel niet publiekelijk beschikbaar is.